

LÄROPLAN FÖR HELSINGFORS ARBIS

Godkänd av direktionen
för Helsingfors arbis 5.12.2013

1. INLEDNING	3
2. ARBIS ORGANISATION	4
2.1 Kansliet	4
2.2 Biblioteket	5
3. SYFTET MED LÄROPLANEN	5
4. UTGÅNGSPUNKTER FÖR UNDERVISNINGEN	
4.1 Grundläggande värderingar	5
4.2 Inlärningssyn	6
4.3 Verksamhetskultur	6
4.4 Inlärningsmiljö och arbetssätt	6
5. MÅL OCH CENTRALT INNEHÅLL	7
5.1 Bildkonst, skulptur och fotografering	7
5.2 Formgivning, dekor, hantverk och textilarbeten	7
5.3 Föreläsningar, evenemang och resor	8
5.4 Gymnastik, dans och hälsa	8
5.5 Informationsteknik	8
5.6 Integrationsutbildning	9
5.7 Matlagning	9
5.8 Musik	9
5.9 Natur, kultur och litteratur	10
5.10 Samhälle och historia	10
5.11 Språk	10
5.12 Öppna universitetet	11
6. BEDÖMNING	11
6.1. Examina	11
7. KURSPLANERING	12
8. UTVÄRDERING	12
9. SAMARBETE	12
10. PRAKTIKANTER	12

1. INLEDNING

Helsingfors arbis är ett medborgarinstitut enligt lagen om fritt bildningsarbete ([21.8.1998/632](#)):

Syftet och målen för det fria bildningsarbetet

Det fria bildningsarbetet syftar till att utifrån principen om livslångt lärande anordna utbildning som stöder sammanhållningen och jämlikheten i samhället samt ett aktivt medborgarskap.

Målet för undervisningen inom det fria bildningsarbetet är att främja individers mångsidiga utveckling, välmående och välfärd och att främja demokrati, pluralism, hållbar utveckling, kulturell mångfald och internationalism. Det fria bildningsarbetet kännetecknas av studier efter eget val, samhörighet och delaktighet. (Kap. 1, §1)

Huvudmannatillståndet beskriver vad Helsingfors Arbis står för:

Helsingfors stads svenska arbetarinstitut utgår i sin utbildning från en humanistisk och social värdegrund. Institutet fäster vikt vid det helsingforsiska och ett mångkulturellt samhälle. Institutet anordnar utbildning främst i följande ämnesområden: musik och bildkonst, hantverk, matlagning, motion och hälsa, informationsteknik, natur, kultur och samhällsämnen, språk och pedagogik.

Arbis utgör ett svenskt rum i Helsingfors och är det enda helsvenska verket inom staden.

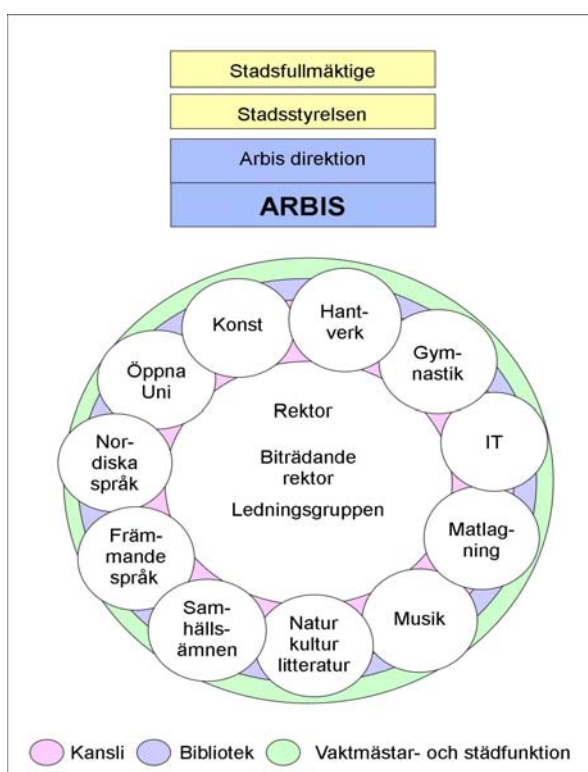
Arbis är i första hand ett vuxenutbildningsinstitut men ordnar också kurser för barn och ungdomar. Dessutom ser institutet det som ett samhällsuppdrag att ordna undervisning för särskilda målgrupper, t.ex. olika grupper av personer med funktionshinder.

I enlighet med stadens strategi fokuserar Arbis under åren 2013–2016 särskilt på ungdomar, familjer, seniorer och invandrare.

2. ARBIS ORGANISATION

Arbis är ett kommunalt verk med en egen direktion. Direktionens uppgift är bl.a. att dra upp riktlinjerna för verksamheten, dvs. bestämma om tyngdpunkterna i kursutbudet och besluta om kursavgifterna. Omfattningen av kursutbudet styrs av budgeten, som fastställs av stadsfullmäktige på förslag av direktionen.

Arbis har en platt organisation. Som det framgår ur organisationsschemat är alla funktioner beroende av varandra och alla bidrar till slutresultatet. Kansliet, it-stödet, biblioteket och vaktmästar- och städfunktionen är vitala stödfunktioner, som är en förutsättning för att kursverksamheten ska löpa smidigt. En viktig länk är också marknadsföringen och informationen, som löper genom all verksamhet. Alla har ansvar för marknadsföringen på var sitt sätt, beroende på vilken uppgift man har på institutet. En förutsättning för Arbis existens är att institutet är utåtriktat och aktivt skapar en attraktiv bild av sig bland Helsingfors invånare.

2.1 Kansliet

Förutom rent administrativa uppgifter har kansliet till uppgift att vägleda kursdeltagare att hitta rätt kurs. Kansliet ska därför vara lättillgängligt och tröskeln för kursdeltagarna och de över 200 timlärarna att komma in och be om råd och hjälp i olika situationer, ska vara låg. Kansliet har en överblick över hela kursutbudet och kan utgående från kursdeltagarnas önskemål och livssituation erbjuda kurser från olika ämnesområden. Det bistår också huvudlärarna med statistiska uppgifter som stöd för kursplaneringen.

2.2 Biblioteket

Biblioteket är en pedagogisk resurs på Arbis. Det är en integrerad del av undervisningen och stöder kursdeltagarnas inläring och studier. Det är också ett pedagogiskt stöd för lärarna, den övriga personalen och allmänheten. Biblioteket tillhandahåller och sprider kännedom om olika medier. Det är en trivsamt och tillgänglig mötesplats som är öppen för alla. Biblioteket främjar och stärker den finlandssvenska kulturen och språket, väcker och upprätthåller en levande samhällsdebatt, och är också ett rum för avkoppling och reflektion.

Biblioteket erbjuder skön- och facklitteratur, kursböcker, tidskrifter och dagstidningar inom de ämnesområden som finns på Arbis, men också inom andra aktuella områden. Det mesta av materialet är på svenska, men biblioteket erbjuder också material på andra språk. Biblioteket går i dialog med världen utanför Arbis och presenterar nya tankar, trender och författarskap ofta i samarbete med andra organisationer, föreningar och institut, vilket visar på ett samhällsengagerat Arbis i tiden.

En viktig del av bibliotekets verksamhet är att ordna ett brett utbud av författarbesök, föreläsningar som hänger ihop med undervisningen och annat kulturprogram.

3. SYFTET MED LÄROPLANEN

Den här läroplanen är gjord för och av personalen på Arbis. Den styrs inte av direktiv från Utbildningsstyrelsen, men är tänkt att vara ett styrdokument och ett arbetsredskap för fastanställda lärare, timlärare och övrig personal på Arbis.

Läroplanen ska leva i tiden och ge utrymme för flexibilitet. Det är viktigt att kursutbudet är aktuellt för kursdeltagarna och Arbis ska gärna också visa vägen för utveckling och kommande trender. Personalen går årligen igenom läroplanen när kursplaneringen för nästa läsår kör i gång.

Läroplanen gäller tillsvidare.

4. UTGÅNGSPUNKTER FÖR UNDERVISNINGEN

4.1 Grundläggande värderingar

Helsingfors arbis verksamhetsprinciper utgår från en vision, en verksamhetsidé och värderingar som står i samklang med stadens värderingar.

Vision

Ett Arbis för alla

Verksamhetsidé

Helsingfors arbis erbjuder huvudstadsregionens invånare möjligheter att inhämta nya kunskaper och färdigheter och att utveckla sig individuellt och i samverkan med andra. Arbis främjar den finlandssvenska kulturen och kunskaper i svenska.

Värderingar

Kursdeltagaren i fokus,
kunskap som egenvärde,
flexibilitet,
fördomsfrihet,
mångfald,
miljömedvetenhet och
en levande och korrekt svenska

Principerna innebär att alla ska behandlas jämställt och likvärdigt oberoende av etnisk, religiös, politisk eller språklig bakgrund. Inte heller kön eller funktionshinder får leda till olikvärdig behandling.

4.2 Inläringssynen

Läroplanen för Helsingfors arbis utgår från att inläringen sker genom interaktion och samarbete. Det innebär att inläringen kräver en aktiv insats av kursdeltagarna. Det är viktigt att kursdeltagarna själva tar initiativ och aktivt reflekterar över sin inläring. Lärandet sker i ett socialt, kulturellt och historiskt sammanhang och kopplas till tidigare kunskaper.

4.3 Verksamhetskultur

Verksamhetskulturen är fördomsfri och öppen för nya utmaningar och uppmuntrar till växelverkan mellan kursdeltagarna, personalen och det omgivande samhället. Alla bemöts vänligt, sakligt, likvärdigt och respektfullt.

Personalen uppmuntras att kontinuerligt fortbilda sig på sitt eget område och att lära känna kollegernas arbetsområden.

4.4 Inlärmiljö och arbetssätt

Arbis är ett pulserande och öppet medborgarinstitut och en mötesplats för finlandssvensk kultur. Arbis lättsamma och otvungna atmosfär inbjuder till kreativitet och inhämtande av kunskaper och färdigheter utan tvång eller rädsla för att göra misstag. Inlärmiljön präglas i hög grad av kursdeltagarnas egen motivation och vilja att lära sig och av lärarnas höga pedagogiska ambitionsnivå och intresse att följa med vad som händer i samhället överlag och i synnerhet inom det egna området.

Lärarna använder mångsidiga, tidsenliga och aktiverande undervisningsmetoder som tar hänsyn till olika inlärningsstilar, beaktar de fem sinnena och utnyttjar ändamålsenlig teknik och apparatur. Lärarna modifierar sin undervisning enligt gruppernas sammansättning som kan vara mycket varierande. Också grupperna är heterogena, både vad gäller kursdeltagarnas ålder, bakgrund och studievana.

Lärarna inspirerar kursdeltagarna, ger dem vägkost för vidare studier och uppmuntrar dem till självständigt arbete utanför Arbis, men ställer också krav på kursdeltagarna i form av närvaro, hemuppgifter och aktivitet under lektionerna. Teori, praktik och reflektion varvas i

undervisningen. Kursdeltagarnas livserfarenhet och kompetens utnyttjas som en resurs i undervisningen.

5. MÅL OCH CENTRALT INNEHÅLL

Målet för all undervisning är att kursdeltagarna lär sig något nytt eller upprätthåller och befäster tidigare uppnådda kunskaper och färdigheter. Arbis kurser ger också kursdeltagarna verktyg att klara sig i vardagen.

För varje kurs finns det en kursbeskrivning med mål och innehåll som både lärare och kursdeltagare är medvetna om. Lärarna förverkligar undervisningen enligt kursbeskrivningen. Kursdeltagarna uppmuntras att definiera sina egna mål för inläringen. Under inläringens gång ska de lära sig att stärka sin medvetenhet om sig själva som studerande, om sina styrkor och svagheter.

Arbis har nio huvudsakliga ämnesområden som till sin karaktär är väldigt olika och undervisningen förverkligas därför på olika sätt i olika ämnen. Utgångspunkten i alla ämnen är ändå gruppundervisning.

5.1 Bildkonst, skulptur och fotografering

Mål

Målet med bildkonstsektorn är att ge stadens invånare en möjlighet att utvecklas och att samtidigt stärka sitt välmående som konstutövare och konstpublik, att öka kännedomen om aktuella konstfenomen, att lära sig genom att själva pröva på och vara aktiva inom olika delområden.

Innehåll

Arbis erbjuder kurser i traditionella tekniker som måleri, teckning, grafik, skulptur, fotografering och keramik, men också i moderna tekniker. Kurserna ordnas som helårs-, halvårs- och kortkurser både som grund- och fortsättningskurser.

5.2 Formgivning, dekor, hantverk och textilarbeten

Mål

Hantverkssektorns mål är att ge kunskap och färdigheter i praktiska ämnen, att upprätthålla hantverkstraditioner och att ge skaparglädje åt kursdeltagare i alla åldrar. Hållbar utveckling präglar målen för hantverkskurserna. Gamla klenoder får nytt liv och gamla tekniker används med nya material. Kurserna för barn tillsammans med någon vuxen ger också känslan av gemenskap och glädje av att arbeta tillsammans.

Innehåll

Arbis erbjuder kurser i färgning, träslöjd, restaurering av möbler och fönster, bokbindning, sömnad och olika typer av hobbyverksamhet. Kurserna består av både nybörjarkurser och kurser som möjliggör en fortsatt vandring inom ämnesområdet. Kursutbudet omfattar också kortkurser som lär ut en mindre helhet under en kursgång eller ett veckoslut.

Arbis erbjuder dessutom grundläggande konstundervisning i slöjd/handkonst för elever i årskurs 1–6. Se närmare "Läroplan i hantverk".

5.3 Föreläsningar, evenemang och resor

Mål

Arbis föreläsningar, evenemang och resor kompletterar undervisningen. De utgår från en pedagogisk tanke, tar upp aktuella samhällsföreteelser och ny forskning till diskussion och skapar ett socialt sammanhang.

Innehåll

Föreläsningarna täcker alla ämnesgrupper och hålls till en del på främmande språk. Evenemangen vänder sig ofta till speciella målgrupper. Resorna kan vara antingen kultur- eller språkresor. KulturreSOR kan göras av vilket ämnes huvudlärare som helst och betoningen ligger på resmålets kultur. Språkresor kan göras av språklärare till ett land där målspråket talas och där både läraren och de medföljande kursdeltagarna deltar i en språkkurs.

5.4 Gymnastik, dans och hälsa

Mål

Målet med gymnastik-, dans- och hälsosektorn är att främja hälsan på alla delområden genom att inspirera och motivera kursdeltagarna att ta hand om sin hälsa.

Innehåll

Arbis erbjuder kurser i motion på olika nivåer och för olika åldrar, bl.a. seniorkurserna är väl representerade. Arbis har både kort- och helårskurser i dans och yoga och kurser i hälsa, t.ex. meditations- och stresshanteringskurser.

5.5 Informationsteknik

Mål

Målet med kurserna i informationsteknik är att ge kursdeltagarna verktyg för att kunna vara delaktiga inom alla områden i dagens samhälle, där många tjänster för invånarna planeras i en IT-miljö.

Innehåll

Arbis erbjuder långa och korta kurser beroende på behovet: långa kurser om kursdeltagarna behöver en längre tid för att lära sig eller om ämnet fordrar det, korta kurser om kursdeltagarna redan kan en del men behöver uppdatering på något område. I undervisningen strävar man efter att ta fram de nyaste och viktigaste trenderna inom informationstekniken och se till att alla som inte ännu vet någonting om IT kommer igång med det.

Nivåerna på kurserna är nybörjarnivå, medelnivå och uppdateringsnivå.

5.5 Integrationsutbildning

Mål

Målet med integrationsutbildningen är att stödja invandrare i deras strävan att bli en aktiv del av det finländska samhället.

Innehåll

Huvudparten av integrationsutbildningen utgörs av språkstudier i svenska. Dessutom ingår historia, samhälle och kulturkunskap i programmet. Se närmare "Helsingfors arbets läroplan för integrationsutbildningen på svenska".

5.6 Matlagning

Mål

Målet med matlagningskurserna är att genom praktiskt arbete utgående från kursens tema ge kursdeltagarna kunskap om olika livsmedel, matlagningsmetoder, redskap och hushållsmaskiner. Målet är också att arbeta i köket utgående från kursdeltagarnas egen kunskapsgrad och uppmuntra hen att mångsidigt, ändamålsenligt, hygieniskt, miljövänligt och ekonomiskt arbeta vidare.

Innehåll

De flesta kurser är temabaserade en- eller tvåkvällskurser. Arbets har också kurser enbart för vissa målgrupper såsom barn, herrar, invandrare eller seniorer. Ibland förekommer kurser som är avsedda före längre hunna matlagare.

5.7 Musik

Mål

Målet med musikundervisningen är att i en uppmuntrande och prestationsfri studiemiljö erbjuda kursdeltagaren nya former av musikupplevelser. Kurserna är öppna för alla oberoende av musikalisk bakgrund.

Innehåll

Arbets erbjuder kurser i praktiska och teoretiska musikämnen. Man kan studera klassisk musik, pop- och jazzsång, instrumentalmusik, körsång, ensemblespel eller gå på kurser i familjerytmik. Undervisningen sker individuellt eller i grupp. Arbets erbjuder också kurser i musikens teori och kortkurser i musikens olika delområden.

Undervisningen är riktad till den som vill utöva, förstärka eller fördjupa sitt musikaliska intresse individuellt eller i grupp. Gruppundervisningen och en del av den individuella undervisningen är riktad till deltagare som fyllt 16 år.

5.8 Natur, kultur och litteratur

Mål

Målet med Arbis kurser i natur, kultur och litteratur är att ge kursdeltagarna kunskap om både aktuella och traditionella företeelser inom området, och att erbjuda stadsborna en möjlighet att samlas kring, diskutera och utöva olika former av kultur. Ett mål är också att lyfta fram områden som en bred publik inte kan få kunskap om på annat håll än på institutet.

Innehåll

Innehållet ska spegla aktuella frågor, vara varierande och rikta sig till olika åldersgrupper. Arbis erbjuder undervisning i form av kortare och längre kurser, föreläsningar, klubbar, läsecirklar och exkursioner.

5.9 Samhälle och historia

Mål

Målet med undervisningen i samhälle och historia är att ge invånarna i Helsingforsregionen möjligheter att följa med och reagera på samhällsutvecklingen, ge dem grunderna för att delta i politiska och samhällsliga processer och få sin röst hörd på olika arenor, inklusive i de sociala medierna. Undervisningen ger kulturkunskap som stärker invånarnas identitet i ett globalt Helsingfors. De får också stöd i sin yrkesroll eller i sina sociala roller, då undervisningen sker i samarbete med statliga eller kommunala myndigheter och/eller med aktörer inom den tredje sektorn. All undervisning bidrar till att kursdeltagarna stärks i sitt medborgarskap och får ökad självkänedom.

Innehåll

Undervisning ordnas främst i samhällsämnena och i historia, inklusive släktforsning, men också i psykologi, ekonomi, kulturkunskap, interkulturell kommunikation och vid behov i t.ex. hållbar utveckling. Dessutom ordnas diskussioner och fester med olika teman och ändamål. Målgrupperna finns i alla ålderskategorier.

5.10 Språk

Mål

Målet med undervisningen i språk är att ge stadens invånare möjlighet att utveckla sina kunskaper i språk och interkulturell kommunikation och fördjupa sina insikter i och sin förståelse för språkområdet och kulturen i fråga. Arbis strävar efter att erbjuda kurser också i mindre språk som inte kan läsas i skolan. Ytterligare ett mål är att främja kunskaper i svenska genom att t.ex. erbjuda förmånliga kurser i svenska för stadens personal.

Innehåll

Arbis erbjuder kurser i ett tjugotal språk, både på dag- och kvällstid. Kursernas upplägg varierar, med allt från mer traditionella språkkurser till intensiv-, nät- och flerformskurser. Den europeiska [språkfärdighetsskalan](#) står som grund för nivåbestämningen. Arbis eftersträvar kontinuitet i

språkstudierna och inom många språk erbjuds kurser på alla nivåer av skalan.

5.11 Öppna universitetet

Mål

Den fria universitetsutbildningen ger alla, oberoende av grundutbildning, en möjlighet att följa med och avlägga studiepoäng i kurser som motsvarar dem som ges vid universitetet. De öppna universitetskurserna på Arbis bidrar till att öka jämlikheten, stärka allmänbildningen och minska de sociala klyftorna i Helsingfors.

Innehåll

Arbis prioriterar sådana ämnen som man inte kan läsa i Helsingfors eller som man bara kan läsa på svenska vid universitet på andra orter, t.ex. psykologi, vissa statsvetenskapliga ämnen och pedagogik. De invandrare som deltar i kurser på Arbis eller bor i huvudstadsregionen beaktas också då de öppna universitetsutbildningarna planeras och genomförs.

6. BEDÖMNING

Alla kursdeltagare har rätt att få ett intyg över de kurser som de har deltagit i, men regelrätta vitsord får kursdeltagarna inte utom i speciella kurser enligt överenskommelse på förhand. Det finns då också omnämnt i presentationen. I vissa kurser använder man sig av portfoliomethoden för att dokumentera sina framsteg. Ett annat mått på kursdeltagarnas framsteg är konstutställningar och konserter.

6.1 Examina

I samarbete med andra organisationer kan Arbis ordna bl.a. följande examina och slutprov:

- allmän språkexamen i svenska på alla nivåer
- slutprov i muntlig kommunikation för abiturienter i modersmål och i främmande språk på B-nivå
- tentamina inom Öppna universitetet
- skärgårdsskepparexamen
- kustskepparexamen
- högsjöskepparexamen
- hygienpass
- första hjälpen

Arbis ordnar också prepkurser för Cambridge First Certificate, Cambridge Certificate in Advanced English och det så kallade lilla och stora språkprovet i finska. Dessutom har Arbis prepkurser för abiturienter i modersmål, finska, svenska och matematik.

7. KURSPLANERING

Planeringen av kursutbudet sker i interaktion med timlärare och kursdeltagare. Den startar i januari med en diskussion i lärarkollegiet om följande läsårs tyngdpunkter. Diskussionen fortsätter under ett seminarium för hela personalen. I februari slår direktionen fast riktlinjerna. Lärarna inleder planeringen av kurserna under vårens lopp men den egentliga planeringsperioden infaller när vårterminen tagit slut. I slutet av maj är alla kurser och föreläsningar fastslagna.

Det är också möjligt att med kort varsel sätta in nya kurser eller ordna föreläsningar om något aktuellt tema under läsårets gång.

8. UTVÄRDERING

Arbis utvärderar kontinuerligt sin verksamhet för att utveckla den. Utvärderingen sker i allmänhet veckan före sportlovet, men kortkurser utvärderas när de slutar. Alla kurser kan utvärderas kontinuerligt på webben. Utvärderingsblanketterna ses över med jämna mellanrum. Huvudlärarna diskuterar resultaten med sina timlärare och beaktar dem i följande års planering.

9. SAMARBETE

Samarbetet med andra organisationer är kontinuerligt, en självklarhet och en förutsättning för goda pedagogiska resultat. Arbis samarbetar aktivt med andra läroanstalter, universitet, föreningar, organisationer och arbetsgivare inom kommunen, men också över kommungränserna i huvudstadsregionen. Särskilt viktigt är samarbetet med den fria bildningen i Svenskfinland och med dess intresseorganisation Bildningsalliansen. Institutet samarbetar också utanför landets gränser och genomför projekt i samarbete särskilt med de nordiska länderna.

Resultatet av samarbetet kan förutom att vara pedagogiskt också vara rent praktiskt eller ekonomiskt. De samarbetsparter som institutet har, representerar sakkunskap som inte självklart finns inom institutet. Varje ämne och varje planeringsansvarig lärare, men också den administrativa personalen och biblioteket, upprätthåller kontakter till andra institutioner eller enskilda personer för att på så sätt få in ny kunskap och sakkunskap till institutet.

Samarbetet har karaktären av ömsesidighet, men kan också vara en form av stöd för någon organisation eller ge uttryck för det samhällsansvar som institutet i vissa sammanhang har. Varje samarbete ska också på ett eller annat sätt ge institutet något, antingen direkt eller indirekt genom de nätverk som uppstår genom samarbetet.

10. PRAKTIKANTER

Arbis strävar efter att alla planeringsansvariga lärare har handledarbehörighet för att kunna erbjuda lärarpraktikanter möjligheten att auskultera på Arbis. Praktikanterna utgör framtida arbetskraft inom den fria bildningen och Arbis utvecklas i växelverkan med dem.